

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden November' 26-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia és Irlandia.

Lord Castlereagh külső dolgokra ügyelő Minister, igen fényes vendégséggel tiszteltetett meg Irlandiában Belfast város mint az ő születése' helye által, a' hova ő néhány heteknekelőtte a' maga édes atyának meglátására útját vette. Nevezetes beszédet tartott ezen vendégség' alkalmatosságával a' Minister a' maga' polgáitársaihoz: —
 „Én, úgy mond ezen erántam bizonyított tiszteletet úgy nézem, mint ezen számos, betsületes, és megvilágosodott társágnak az én, mint Státus' emberének magam viseletével való meglegedése' kinyilatkoztatását. Ennek a' meglegedésnek nem lehet azon emberekre nézve is igen kedvesnek nem lenni, kikkel én a' Státus' közönséges' dolgait ily sok időtől fogva egygyütt folytatom; mivelhogy én, midőn külső országokra valék küldetettve, az ő útasi-tásaik szerént tettem lépéseimet, 's ha a' történetek az én Királyomnak és hazámnak ditsőségére végződtek-el, és az én polgáitársaimnak helybehagyásokat megnyerték, én, mondom, ezen ditséretet egyedül csak magamnak nem tulajdoníthatom. Én azok közzül, kikre a' Státus' hajójának kormányozása bizattatva vala, tsak égygyik valék. Ambár nagyon hanyhódó és nyúghatatlan tenger ellen kelle tusakodnunk, tsakugyan az a' bizonyos reménség táplál bennünket; hogy a' hajót nem tsak minden vitorláival és lobogó zászláival egygyütt, hanem úgy vissza hoztuk a' kikötőhelybe, hogy annak

tsak egy deszkátskáját is el nem veszítettük. Ki kell itt nyilatkoztatnom, hogy a' mi légens Princzünk az, kinek ezt a' nagy resultatumot köszönhetjük, a' ki atyának nyomdokait követvén, 's annak plánumait és tanátslásait a' magáéivá tévén, az ő igazságos volta 's lelkének nagysága által tetünk szert ezen rezultatumra (Ezen szokora nagy tapsolás támadott a' halgatók között). Volt oly idő a' hadakozásnak elején, midőn ennek folytatása eránt a' vélekedések megoszolva voltak. Sok nagy tapasztalású és megvilágosodott Státusembereink úgy vélekedtek, hogy akkor békességet kellett volna kötnünk Frantziaországgal: hanem utoljára tsakugyan úgy mütatta-ki magát a' dolog, hogy a' nagy tusakodásnak folytatása elkerülhetetlenül szükséges legyen. Ez nem valami plántatartományokkal való meggyobbodásért, hanem országunknak fennállhatásáért való tusakodás vala. Nem az ő Felsege Ministerei vezérlették a' népet; a' nép vezérlette a' Ministereket; 's az Országlószék és nép égy kézre 's égygyetértőleg dolgozván, meggyobbhatatlennak lenni megmütatták magokat (Erre még nagyobb tapsolás támadott). Kimondom, hogy a' hadakozás égy időben nem vala a' nép' tettésével megegygyező: de lassanlassan, másóton, vissza tére végezetre a' közönséges' vélekedésnek és nagyobb lelkű érzsnek árja a' meggyobbodásra. Már ekkor az én hivatalos társaimnak minden lépéseiket a' nép vezette; a' nép ment előttük mindennütt; a' nép sürgette a' háborút egész hat-

hatósággal, nem az országlószer. Minden terheket olyan örömmel és állandósággal hordozott, mellyeket csak a' szabad nemzetek tudnak esmerni és betsülni. Az Országlószer' csak a' nemzet' közönséges lékének nogatásait követte, mint ezt tselekedni néki mindenkor kötelessége; 's a' következek belőlle, a' miért most uraságotok is ily nagy helybehagyást mutatnak. Ezen örvendezések által körülvétette lévén tsakugyan el nem mellőzhetem halgatással azokat a' nagy inségeket és szükségeket, mellyekkel az egck ezt a' nemzetet, felhőkhöz hasonlító módon elborították, 's kéntelen vagyok megvallani, hogy a' hadakozásnak elvégződésével a' békességnek áldásai nem tértek vissza. A' kereskedés erőszakosan más tsatornákba hajtattott vala; ez is a' hadakozás' útjait követte a' lefolyt 20 esztendő alatt, 's tettzet az isteni gondviselésnek, hogy ezen úton a' kereskedés' némely ágainak szokatlan elevenséget okozzon. Ez a' hadi-kereskedés a' tartós, nagy, és közönséges iparkodás által, a' magaságához képpeszt való befolyást szerzett vala a' néphez: azonközben, égsyszer hirtelenül megszűnén 's a' kereskedésnek régi útjai még megnyílván nem lévén, megálapodás következék belőlle, a' mellyet szenvedni keserves dolog. A' mi mostani szenvedésünk a' kimerülés (teljes megfogyatkozás). Az embereknek erköltseik és hajlandóságai nem oly könnyen szoknak nálunk hozzá ahoz a' békességi tsendes kereskedéshez, melynek állandó boldogság a' következése, mint más országokban, ha szintén minden gondolkodó kereskedőnek az ilyen kereskedés' visszatéréséhez kellene számot tartani; sőt a' mellyel már lassaulassan ismét boldogúlni is szemléljük szigeteinket. —

„Hanem, a' midőn ezeket a' mulandó szenvedéseket elméinkben forgatjuk, nem annyira azt kell tekintenünk, hogy mik vagyunk most, hanem azt, inkább, hogy mik volnánk, ha valamely szerentstélen tsillag,

a' világ' tyranusának hatalma' alá vetett volna ben' ünket; a' melly tekintetben csak mint példat úgy említem, hogy a' Prussus kistsoty Státusnak, melynek népessége csak fél annyi, mint a' miénk, azok a' 4 esztendő, mellyek alatta' Frantzia jármat nyögye hordozta, 50 millio font Scrlingekbe (valami 300 millio ezüst tallérókba) kerültek. Már most, Uraim! megbizonyosodott az, hogy a' Frantzia uralkodónak, annak a' szabadság', sőt mondhatom hogy az emberi nemzet' ellenségének czélzásai ellenünk valának intéztetve. Ezt ő már még titkolásra sem tartá tovább méltónak, hanem a' maga mostani tartózkodásának helyén közönségesen kinyilatkoztatta, hogy ő, valamint a' háborúnak úgy a' békességnek idejében vagy inkább azon rövid fegyverszűnés alatt, mellyeket nekünk engedhetett volna, és ha szintén már egész Európa az ő lábai elébe borúlva vala is, úgy ítelt, hogy addig semmit tökéletességre nem vitt, míg Nagy Britanniat független népnek lenni szemlélte. Kérem tehát uraságotokat, hogy a' mi kereskedésünk' állapotját 's egyéb segedelem kútfejeinket, úgy, a' mint ezek most vagynak, hasonlítsák össze azzal, a' mivé mind azok lettek volna, ha a' mi Régens Printzünk és az ő Országlószerke magókat arra vétettetni engedték volna, hogy valami egyéb eszközökkel és ne azokkal éljenek, a' mellyekkel éltek.“

Ezen beszédét végezvén a' Minister, felvette a' pobarat 's az Apja' Marquis Londondery' egészségiért ivott, mellyet e' hallván, felállott, 's ily szókra fakadott: — „Nem talállok kifejezéseket, a' mellyekkel boldogságomat, kevélységemet, és örvendezésemet kimondhassam. Hálát adok az istennek, hogy nekem oly fiat adott, ki a' hazának ily nagy ily fontos szolgálatot tett, kihez az ő fejedelme ily nagy bizodalommal viseltetik, és a' ki, az isteni gondviselésnek vezérlése alatt Európának békességét ajándékozott. Ah! én valósággal szerentsés megáldott ember, boldog apa va-

gyok; 's áldom érette a' Mindenhatót. — A' nevezetesebb pohárköszönések közé tartozott ez is: — „Éljen ez az ország (Irlandia), ez a' legnagyobb vezér' (Wellington), 's a' legnagyobb StátuseMBER, vagy oszlopember' (Castlereagh) hazája! — Utoljára a' tengeri és szárazon való seregek egészségiért ivott a' Minister.

Irlandiában, Resetown nevű faluban tsaknem hitelfelett való gyilkosságot követtek el valami gonoszok a' múlt Oktober' 29-dikén éjjel. Lynchy nevű nemes úrnak a' házára réa' menvén azt felgyujtották, még pedig úgy, hogy magának Lynchy urnak is, a' vejivel, ennek feleségével, gyermekével, 's két leány és két férjfi tselédekkel égygyütt, oda kellett égnék. A' gyilkosokat még nem ránthatták ki, hanem, gondolják, hogy boszféúállásnak kívánásából vetemedtek ily nagy gonózságra három tolvajok, azért, hogy ezek törvényszék' eleibe lévén idéztetve, a' tolvajság a' Lynchy úr' és veje' bizonyágtételeik által sült réajok. Gyanítják, hogy ezek közzül mentek volna némelyek réajok.

Londonban fényes vendégséggel innepelték mostanság a' Hálkereskedők' a' Királyi Hertzeg Kent születése napját (ez is a' Ministerekkel ellenkező részszel tart). Ebben a' vendégségben Wood a' Lordmájor ült elől. Az ő egygyik kezefelől Királyi Hertzeg Sussex a' másik felől Orle a' us Frantzia Princz ülték. Princz Kent maga most Brüsszelben van. Sok és nagy dicséreteket halmozott réa' társaság, azért, hogy a' tudományoknak és mesterségeknek pártját fogja, azoknak virágoztatóit segíti betsüli, 's a' szegénységgel sok jót teszen. A' Lord Májor az ott jelen lévő Orleans Princzet is azért magasztalta igen különösen, hogy Princz Kentnek jó barátja, és azért is, hogy a' maga gyermekeit, a' maga neve' örökösait Angliában nevelteti. — Princz Orleans azt felelte ezen dicsérő beszédére a' Lordmájornak, hogy ő annak a' bizelkedő bizodalomnak, mellyel éránta a'

Lordmájor viseltetik, semmivel jobban meg nem felelhet, mint ha őtet bizonyossá teszi a' felől, hogy ő egész atyai indulattal azon iparkodik, hogy gyermekei a' Britanniai princípiumok szerint neveltesse nek-fel, 's a' Britanniai szabadságot betsüli megtanulják.

A' Ludditák vagy Luddisták, már annyira mentek, hogy a' Fábrikáknak a' Nottinghami környéken 's egyéb műhelyeknek özszerontásával nem elégesznek meg, hanem pusztítani is kezdték a' házakban. Estvénként az emberek vagy ki nem mennek házaikból, vagy ha ki mennek, legalább pistolyokat vesznek magokhoz. Azt mondja a' Times, hogy már valósággal eljött az ideje, hogy az Országlószék is jobban belé nézzen a' dologhá, 's az Elöljáróknak, kik a' népnek már ellene nem állhatnak, hathatós-segítő erőt rendeljen.

Ugyan ezen Times nevű újság egyebek között ezeket írja Angliának jelenlévő kereskedésbéli állapotjáról: — „Már semmi Kereskedésbéli vetelkedőtől nem tartván, mint manufaktúristák győzedelmeinknek borostyán-koszorúikon szunnyadozánk 's e' mellett a' tudományoknak Fábrikái használásával inkább oda nézvé, hogy szerzeményeinket siettséggel szaporithassuk, mint sem hogy inkább a' készítésnek jóságára néztünk volna, innét a' következtet, hogy a' dolgozó alkotmányaink' szaporasága elnyomta kézi munkásaink' szerzeményeinknek jóságát. Gyapott-matériáinknak tsilblálása, már tsak aligalig takarhatja el a' szövésbéli fogyatkozásokat az idegeeknek szemek előtt, 's mi sósavanyuság által páztolt gyoltsaink, ha bár a' megvakításig fejérek is, tsak ugyan nem olyan jók, mint régenten a' közönséges báná' módja szerint voltak. Az a' vas, melly az utóbbi esztendőkhben a' mi egygyik legjobb manufaktúráinkból került ki a' vásárra, olyan rossz vala, hogy nem lehetett hasznát venni. Tsudálhatjuk-e tehát még is azt, hogy a' békesség után, midőn kereskedésbéli ve-

velkedő társainknak száma is nevedett, Spekulánsaink nem tudhatják, hogy mittegyenek kereskedő portékaikkal, és hogy Fabrikásaink, nem lévén elegendő munkáik, vagy dolgozó embereiket elküldeni, vagy pedig azoknak fizetéseiket lejjebb szállítani kéntelenítettnek.

Angliából Nov. 7-dik napján egy Királyi postahajó evezett által a' *Calaisi* kikötőhelybe, hogy Miklos Orosz Nagy Herceget onnét Angliába által vigye. A' *St. Alban*' palotáját készítettek-el számára, melyben ottjártok' alkalmazosságával az Austriai Cs. Fő Hertzege is szállva voltak.

Londonban egy időtől fogva valami hosszú rúddal látnak az utzákon járni bizonyos embert, ki a' rúdja' végén ilyen irást hordoz nagy betűkkel: *A' 2 és 3 számos házak gyanusok, melyre nézve nem jó oda járni.* Azt tartják, hogy ez az ember a' politzia' rendeléséből jár széllyel az utzákon éjjel nappal, azért, hogy az emberek a' nevezett orosz (bordély házaktól elidegenedjenek, 's így osztán a' keresete azokban lakóknak elveszvé, talám a' ház' tulajdonosa maga ki fogja onnét szorítani a' gyanus személyeket, vagy más szókkal, talám magában meg fog szünni az ezekben gyakorlásban lévő rút élet. Éjjelenként hogy olvasni léhessen, meg vannak a' feljebb előhozott megintő szók, által-látzólag világozítva. —

Londonban úgy is próbálták már a' mostani Polgármesternek ideje alatt az ilyen felettébb híres házakat, ha szinte egészen nem lehet is, legalább tsak valamennyire is megzaboláznai, hogy estvénként a' kapú mellé két felől egyegy embert állítottak nagy szövétnekekkel, olyan reménsséggel, hogy estvénként az oda ki-'s bejáró aszszony, 's az ezeket kísérgető ferjli személyek, hogy mindeneknek szemekbe ne tűnjenek, le fognak hagyni az ilyen házakba való járkáláson. —

Hogy Londonban ily bajos az efféle házakat megzaboláznai, onnét van, hogy itt

az égszer meghatározott törvényeket bétű szerént meg kell tartani mind addig, míg a' törvényhozok meg nem változtatják. A' törvények pedig ezen házakra nézve azt kívánják, hogy ha valakinek, példának okáért a' szomszédoknak vagy akár mi lakosoknak valami panaszszok van ellenek, tehát a' kiszabott törvénykezés útján panaszólják 's keressék-meg őket. Már pedig ez igen sokba kerülne, 's unalmas perlekedés is lenne. Ritkán avatja magát valaki belé.

Spanyol Ország.

Don Cevallos a' Ministerségről lemondván, Don Josef Garcia de Leon y Pizarrot nevezte helyébe Státusministré a' Király. — Már hat vershen történt külömbkülömb országglások alatt, hogy ez a' Cevallos, a' Spanyol, országai külső dolgokra való ügyelő Ministerségre lépett 's arról ismét lelépett. Pizarro, a' ki most helyébe tétetett, a' mostani Király' apja IV-dik Károly 's Bonaparte Josef alatt Státustanátsos, a' Cortesek alatt belső dolgokra ügyelő Minister, 's a' mostani Király Ferdinándus alatt végezetre Berlini Követ volt.

Orosz Birodalom.

A' Császárt Oktober' 25-dikére várták Warschauból vissza Petersburgba.

A' Conservator Imperial írja, hogy a' Phoenix nevű Brigg, melly a' Császári testörző seregből 27 embereket (régén irtuk miért) Stockholmba vitt vala, onnét Oktober' 22-dikén szerentsésen vissza érkezett Cronstadthoz. A' Brigg Kapitánya 's a' vellelők nem tudják eléggé ditsérni azt a' betsületet, mellyel őket Stockholmban a' Király, a' Koronaörökös, 's minden rangú tisztek fogadták. A' Kapitány a' Kard-Kendzimerrel is megtiszteltetett, kinek az a' szerentéje volt, hogy a' Koronaörököst a' nevezett Orosz Brigg hajón fogadhatta, 's neki mindeneket megmutogatott, kintől minden hajós legény egy, a' 27

mustrakatonák közzül mindenik négy, 's az altisztek hat-hat aranyot kaptak ajándékba.

Német Ország.

A' Német Diéta első ülésének pompáiról (Nov. 5 dikén) ezeket jegyzik - meg a' *Frankfurti* levelak: — Minden Követnek az Austriai Cs. K. Elölülő Követ' palatája' eleibe való megérkezésekor 's hintójából való kiszállásakor, a' tisztességet-tevő katonaság, melly a' kapunál állott, zászlótsoválással, Präsentálással, és dobolással köszöntötte ő Uraságokat. Az Elölülői Követségi számos szolgák gazdag Udvari formaruhájokban az ajtónál állottak. A' palota' külső szobáiban az Austriai Cs. K. Elölői Követségi személyek fogadták a' Követ Urakat 's vezettek-bé a' tanátskozó szalába, melynek ajtaja előtt ismét katonastrázsák állottak. Minekutánna ezen szalában egy kerek asztalmellé a' Követ urak minnyájan leültek, 's bátok megett a' Titoknokok is helyeikre letelepedtek, legelőbb Gróf *Buol-Schauenstein* az Elölülő Követ ur mondott el egy környülállásos kinyitó beszédet, 's utánna rendre a' Prússus, Belga, 's egyéb Követek szollaltak-fel, és hasonló környülállásos 's az Elölülő Követ Úr beszédjét helybehagyó beszédeket olvastak-fel.

A' második ülést November' 11-dikén tartotta a' gyűlés, melyben az Elölülő Úr az elő fordulólandó foglalatosságokról terjesztette a' Követ Urak' eleibe az előre való környülállásos előadást.

Végezte azon rendtartás' leírásának, mellyel a' Német Diéta a' maga üléseit folytatja: —

A' Cancellaria 's az Archivum is előrelvélőképpen, a' Követségeknél előtudtokkal, az Elölülő által kapják a' magok elrendeltetéseket oly módon, hogy az Elölülői Cancellaria ideigvalóképpen a' Szövetségi Cancellariának foglalatosságait is által veszi, 's az Elölülőnek a' Szövetségi Gyűlés' eleibe terjesztetett jóvallása után, általa a' Személyek is bétetettnek, 's neki jus adatik arra, hogy annak tagjait, ha kötelességeiket illendőben nem teljesítendik, elbótháthassa, 's nem különbben, hogy a' Szövetségi Gyűlést illntő hatalmat is gyakorolhassa a' között tisztviselőkre nevezve. Az Elölülői Cancellaria, az Aktáknak 's minden irásoknak léteztetésekre, egy bátoraságos helyet rendel-ki előrelvélőképpen, 's ezen irásoknak jó gondviselés alatt való lételeket elintézi. Az ezekre való vigyaztatás mindenkor az Elölülőt illeti, az oda való bemenetekre pedig 's a' kívárat *Copiaták* kivitelére a' Szövetségi Követek közzül mindeniknek jussa van: hanem *originális* Akták és Diplomák tsakügyan senkinek kinnem adattatnak a' Gyűlés' rendelése nélkül.

Elegyes dolgok.

Azt írják *Londonban*, hogy ott igen korán beállott a' tél, még pedig szokatlan keménységgel; már Nov. 7-dikén *London* körül valami 40 mértföldnyi vidéken, nagy hó fektűt. A' mezei munkások még holdvilágnál is iparkodtak, még a' mezőn lévő gabonaikat békapni.

- Nov. 22-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 328 1/6 forintot,
 — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak
 Nov. 23-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 329 — forintot,
 — egy Császári aranyért 15 fl. 19 kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Nov. 25-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 329 — forintot. —
 — egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Budáról: — A' Mélt. és Fő Tisztelendő Vurum József Jehérvári Püspök? Nov. 10-dikén végbement felszenteltetésének ezek a' közelebről való környülállásai: "Reggel 9 órakor a' Fő Plébánia Templomnak balra eső sekrestyéjébe össze gyült a' Tiszt. Assistens Papság, 's által ment tzeremoniásan onnét a' másik sekrestyébe, a' melly jobbra esik a' fő oltárnál; ottan fogadta a' Felszentelő Érseket, 's azután a' nagy oltárhoz kísérte, ki ott egy ülőhelyen felöltözött: melly után az oltár eleibe egy székre leülvén elkezdte a' Felszentelést. Mindeneknek előtte felolvastatta ő. Exc.ája a' Pápai Bulát; melly a' felszenteltetendő Püspöknek kineveztetését megerősíti és felszenteltetését helybenhagyja. Ennek vége lévén halható szóval elmondotta az új Püspök a' Püspöki esküvést; mellyre az Examen következett; 's ugyan ez és a' következő dolgok szokás szerént deák nyelven. A' Felszentelő és a' két valóságos Assistensek a' szokásban lévő kérdéseket tették eleibe, a' mellyekre való feleletek által arra kötelezte magát, hogy a' Sz. Evangyélium és az Anyaszentegyház rendtartásai szerént fog élni és oktani. Ezután hozzá fogtak a' Felszentelő, és a' Felszenteltetendő egyszerre a' Nagy Mise Introitusához. (A' Nagy Misét mind a' ketten egyszersmind tartották). Azután a' Felszentelő ismét a' maga helyére ült; az új Püspök pedig az oltárnál való asztalához, 's a' Nagy Misét egész az Evangyéliumig tartotta.

Ekkor a' jelenlévő Papság mind letérdelt; az új Püspök pedig a' nagy oltár gráditsain azttra borúlt, és a' Felszentelő hozzá kezdett a' minden Szentekről való Lytániának imádkozásához; a' midőn azokra a' szókra jött, „hogy minden holt hűveknek örökké való nyugodalmat adj. Kérünk téged hallgass meg minket!“ ak-

kor felkelt a' két Assistens Püspökökkel együtt, 's azokkal így imádkozott: a' leborulva lévő új Püspök felett; mind annyiszor keresztet vetven réá: „hogy e' jelenvaló Kiválasztottat † megáld; kérünk téged, halgass meg minket!“ — hogy e' jelenvaló Kiválasztottat † megáld, és † megszenteld; kérünk téged 's a' t.“ — „hogy e' jelenvaló Kiválasztottat † megáld, † megenteld, és † felszenteld; kérünk téged 'sát.“ Ezek után végig folytatták a' Lytániát. Annak vége lévén hátulról a' nyakára 's vállaira tettek kinyitott Evangyéliom könyvet a' tételő új Püspöknek, 's azt egy ideig rajta tartóztatták; mellyközben a' Felszentelő és két Assistensek kezeiket az új Püspök fejére tették, 's ezt mondoitták hozzá: „Vedd el a' Szent Lelket!“ Ezen szavak után ugy énekelt a' Felszentelő, a' mint a' Praefatiót szokták, az új Püspöknek feje körül pedig egy vászonkendőt kötöttek. Azután a' „Jöjje-el Sz. Lélek Istent“ imádkozták, mellyre következett a' megkenés, ekképpen: A' felszentelő bémártotta a' jobb kezén lévő nagy ujját a' Chrysuma-olajba, megtsinálta azzal a' felszenteltetendőnek a' kiborotvált koronáján a' feje tetején a' Sz. Keresztet, 's azután megkenete az egész koronáját; azonközben ezeket mondván: „Mennyei áldás által kenetessék meg és szenteltessek fel a' fejed a' püspöki hivatalra.“ Azután elvégezvén a' Felszentelő az éneklését, a' 132-dik zsoltát elimádkozták. A' Kiválasztott, térdelve, kinyitotta mind két kezét a' megkenetésre, azokat a' kis ujjaknál egymás mellé tartván. A' Felszentelő megkenete azokat a' Sz. Olajba mártott nagy újjával oly formán, hogy elkezdvén jobb kezén a' nagy ujján a' kenést, által ment a' bal kezének mutató ujjára, 's ismét a' bal kezének nagy ujjáról a' jobb keze mutató ujjára keresztben, végtére megkenete a' tenyereit is, 's ekkor mondotta el a' felszentelésbeli szavakat. Erre

azután rövid imádságot mondott el; a' uj már ekkor felszentelt Püspök pedig bétette a' kezeit, a' jobbat a' balra keresztibe vetvén, egy kötöbe, melly a' nyakából függött. Ezek után megáldatott a' Pásztori Páltza, s a' felszenteltetettnek a' kezibe adatott, úgy, hogy azt a' mutató és közép ujjá közt kellett tartania; nem különben a' Püspöki Gyűrű is meg áldatott, s ujjára tétetett. Ekkor levették a' válláról az Evangyéliomkönyvet, mellyét bezártak és a' Felszentelő a' két Püspökkel egyetemben azt, a' missiobéli szavaknak elmondása közben, a' felszentelt Püspöknek eleibe nyújtotta, a' ki azt a' nélkül hogy kezeit megnyitná, megillette. Azután megsókolták mind a' hárman a' felszenteltetett Püspököt a' békesség tsókjával, a' fejét, és kezeit megtörlték, és a' Nagy Misét egész offertoriumig folytatták, a' Felszentelő ugyan a' püspöki ülő helyén (Faldistorium), az ujjannan felszenteltetett pedig az oltárnál lévő asztalánál. Offertorium közben által nyújtott az uj Püspök a' Felszentelőnek két faklyát, két tzipó kenyeret, és két kis hordó bort: Mind a' ketten az Epistola felin állva a' nagy oltárnál folytatták a' nagy Misét egész communióig; ekkor a' Felszentelőtől vette az uj Püspök az Ur Vatsoráját mind két színekalatt. A' végső Evangyélium előtt megáldatott az Infula, és a' kesztyű, és az Infula az uj Püspöknek fejibe tétetett. A' Felszentelő a' jobb, az öregebbik assistáló Püspök pedig a' bal karjánál fogva, leültették ötet a' Püspöki székre. Melly után a' tzeremoniás Te Deum elénekeltetett, azonközben pedig, az uj Püspök a' templom' hosszában vezetett, és áldást osztogatott a' népnek. Midőn vissza jött, a' nagy oltárnál adta a' Püspöki áldást, azután az epstola felin megállapodván, háromszori felhanyzásával és mind annyiszori térdhajtásával az *ad multos annos* szavakkal hosszás életet kívánt a' Felszentelőjének, kitől ekkor ismét egy békességi tsókot vett. Vég-

tére a' Nagy Mise és minden tzeremoniák elvégeztettek szokás szerint a' Sz. János Evangyéliumán, és a' tzeremoniázó Popság viszsza ment a' Sekrestyéekbe.

B e t s .

A' múlt vásarnap', e' h. 24-dikén, méltoztatott ó Cs. K. Felsége a' Kardinalisi méltóságot nyert, *Olmützi Fejedelmi Érseknek Gróf Trautmansdorfnak*, s a' *Gurki Fejedelmi Érseknek Gróf Salmnak*, a' Bétsi Cs. K. Burg' templomában (a' Cs. K. Udvari templomban) a' Kárdinalisi süveget feltenni, a' melly ceromoniás foglalatosságban a' Cs. K. Titkos Tanácsosok, Kamarás s egyéb udvarnok urak voltak ó Felségé körül a' kísérek.

Császár és Császárné ó Felségek, e' h. 12-dikén este a' Kárinthiai kapunál, 16-dikén pedig a' *Wien* páta mellett (a' nevezett kapun kívül) lévő theátrómokat látogatták meg — 17-dikben pedig a' Cs. K. *Redout* (táncos bál) szalában, az itt levő *Orvosok' özvegyi institútumának* felsegíttetésére tartatott álortzás bálban méltoztattak a' Cs. Felséges Familiával egygyütt megjeleni. Az álortzás vendégeket több mint 3000-re lehetett ezen bálban számlálni. —

Ö r ö m é n e k .

A' Párisi Arany Sasnak *Pesten* a' Nemzeti Muzeuumba lett Béavatásakor. Irta Ungvár Németi Tóth László.

Pariz, az uj Corinth tsinála Magának egy nagy alkatot, Mig a' kevély szerentse nála, S védtelke benne lakhatott.

Laócoon, s Nióbe képe, A' két szerentsétlen Szülék; Vénusz, Floreneznek kintse, szépe, S Heraclesz, egy képtördelék.

Mind a' nemes Hellász művészi,
A' nagy Művészek' tárgyaik;
'S mind Róma eltűnt vakmerészi',
Majd Francziák' szákmányaik.

Ezek tevének Pantheonná.
Egy olly derék épületet,
Mellynek varázsa vonva vonná
Magára a' tekintetet.

Imádtá ezt, mint néha Trója
Palládionját, sok vitéz;
De sok reá, mint alkotója
Gógére, régen sirva néz.

Míg nem makats negéde végre
Ugy elragadta Galliát,
Hogy tűzre, még sem büszkeségre,
Lobbantáná Adrasteát.

Meg lett! hever széllyel repedve,
A' pompaszék, 's örömszékér.
Sir népe; nints tsatára kedve.
Tsak béke kell, — nem pálmabér.

Sándor, Ferencz, Wilhelm boszúra
Gerjédt hevök pusztíta itt,
Kész mind, ha kell, a' háborúra,
'S hű védni mind Jobágyait.

Ront a' Frigyes; pusztít szikrája,
Mellyet lehell, 's orrán fuvall;
De a' minek bötsét találja,
Meg hagyja béke alkuval.

Blücher Vezérnek jött eszébe
Elsőben is a' gondolat,
Hogy Jéna-hídja ellenebe
Népet viszen, 's ágyút vonat.

Rohan, — de majd jegyét mutatja,
Mi engedelmes a' Derek,
A' hid lerontást elhagyatja,
Hogy M e n t e t t e n e k ismerék.

Állott Párizban, míg tiporta,
'S tiporható ellenfelét;
Egy büszke győzedelmi Porta,
Auszterlicz adta gógjelét.

Ezt is le kell! Tsászár parantsa,
Melly Nemzetünk' hadára szól;
'S Járossy áll ki, hogy le rontsa,
'S Megfoszsa azt szákmányitól.

De volt Magyar, ki fel keresse.
Még itt is, a' Szépet, Nagyot,

'S Márjássy, a' ki meg ne vesse,
A' mit vitéze meg hagyott.
„Nagy Lélek, Árpád nyelve, karja;
Hű nemzet érzés, Férfi szív:
Ezekre esküvék Magyarja
Mind, a' ki ő alatta viv.“

Egy Sas, kinek vad körme' horga
Olly sok kegyest megvérezett,
Míg Zevsz reá vígan mosolyga,
Hah! melly kevély emlékezet!

Egy Sas, kinek szárnytsattogása
Olly messze földre hallatott,
Míg Bónapart, a' nép' Atlása
Gyámolgtá az alkotót.

Ez, a' mi bájolt; ő kivüle
Mind, a' mi tsillog, renyhe fény;
Ez volt az, a' mit meg bötsüle
A' szépet érző közlegény.

„Tíz ezret adna az Angol érte,
A' meg szerette ön-sasért:
Ne add Vitéz, akárki kérte,
Feljebb bötsüld a' földi vért.
„Sok hű Magyar, Hazád' reménye,
'S barátod is túrt a' miatt;
'S kívánja azt sok ósfi kénye,
Feljebb bötsüld hív Honnodat.“

Illyen szovakkal feddi, 's inti
A' hű Magyar bajtársait,
A' hű Magyar, ki nem tekinti
Önkeble édes hasznait.

Igy jött közénk a' Francz dagálya.
A' drága győzedelmi Jel,
Hogy most fogoly nyugtát találja,
Ha tépe eddig körmivel.

Miénk az annyi év Kurirja,
Láttam, mihelyt megérkezett,
A' Nemzet ékes Tárja birja,
Hűség, 's triumfemlékezet!

Sírt Nándorunk. Márjássy serege!
A' lágy öröm hatá meg őt;
Vagy sírt, miként Caesar keserge
Pompéjon a' Tanás előtt.

Órúlnak a' Hősnek Vitézi,
Órúl Hazánk, 's szép Nemzetünk,
Hogy Kintseink' Mársz is tetézi,
'S Apollal is kérkedetünk!

A' Pári'si Sashoz Pesten, Nemzeti Könyvtárunkba lett béiktatásakor. *Cseresnyés Sándor* Orvosi Tudományt Halgató.

Sokszor követjük hasztalan, a' Reményt;
Gyanús az Érdem'-oszlopa, -töbnyire;
Fény-, Hír-, mulandó tüneményi,
A' sebesen suhanó időnek.

Mi lángra gyujtasz Győzedelemkapu, —
Melly egy Erőszak' tetteinek hajolsz? —
Virtusz mosolyg Fél-Istenedre --;
'S ködbe vonúl sz vele, mint szívárvány!

A' Bölos' aránya, feltör az aetherig;
Negéde' szárnyán szévedez a' kevély --:
Roppant Coloszsza porba roskad; -
'S befedi czímeit, omladéka.

Himzett veszendőt képeze honnyod is,
Éríz nevelte, gögös Arany-Madár;
Vándor szerencséd' karja tartott,
Játszi hatalma' remek tanúját.

Ledér Varázslód' istenesült kezén,
Bajolt az ál-fény, 's rettenetes valál;
Flórentziának disze, Vénusz,
Kénytelenül leve martalékod.

Alád tiportad Laocoont, Apollt,
Alád Korintuak hajdani méneit;
'S Berlinnek ékes Győzedelmén,
Egygy ideig taposott hatalmad :

Dölfel ragadtad a' tetemes Vadat,
Melly a' Velentze századiban legelt;
Potsdám ereklyéit ki-szörták
Körmeid, a' nyugalom' porából.

Rémült előttd, a' megijedt világ,
Kétség követte szárnya-kelésedet;
Sok könyvet ejtő hív anyának
Átká, feléd panaszos nyögést szórt! —

Füst-Láng-Jajongás-tölti-be Moszkvát,
Hú örömmel tombola Galliád; — —
Auszterlicz, Ásporn nézd katzagják
Melly tova két haza, Pári's és Pest! —

Olympiának Rhóduszi bajnokit, — *
Hármas Triumfal illeti Graecia;
'S bús Cziprus ággal váltja menten
Lachezisz, a' még-igézte Lauruszt.

Látod Halandó! nem lehet a' szabad
Sorsot, kiszabtd fékre, szoritani;
Sándor, Ferencz, Wilhelm nevében,
Tiszteli őt, maga, a' Dicsősség.

Úgy van Szerények! Tiktetek a' szelid
Érzés vezérlett; 's népeitek jusát
Rontván az ádáz, 's büszke Pári's;
Palladionja le dül előle: —

Le-vertt Chimaerán szendereg a' panasza:
Kettős örömmel tárogat a' Magyar! —
Már jásyn a' virúlt borostyán,
'S Hős Simonyk' tüze lelkesitik: —

Metséryt egygy hév gerjedelem viszi;
Erő' malasztja száll Gyulaynk felé,
'S tör, a' komor Nyugat vidékén
Óltani, a' fene Had' szikráját.

Győztek hatalmas fegyveritek Dicsők,
Mint a' temérdek Bellerophon' nyila;
Kedvelli Thémisz áldozatját,
E' veletek ragyogó Hazának.

Kedves tanúja Lipsia, és Chalons;
Melly tűz hevittse még ma is a' Nemest;
Hálál örökre Vitri, 's Drezda,
Nemzetemért remekelt Vitézek! —

Sas! bird ajánlott pólczodat; én örök
Álmomra dülök, túl az Idő' dühén;
Túl a' koros baj, 's változáson,
A' nyugalom' menedék ölebe: —

Tanítsd helyettem a' Maradékot is,
Hogy féljen által hágni Határain;
Élvész az Érdem, 's a' Szerencse,
Bár az előtt koszorú tetézte! —

* Diágorász, 3 fajt látván Triumfokban, el halt örömben. —

N u m e r u m.

Opus, sub titulo: *Constitutio rei urbanae Regni Hungariae* etc. a revisione excoelsorum dicasteriorum suae Majestati sacratissimae substratum, et ad typum elementer admissum, velut fructum longioris officiosae experientiae publicae luci tradere constituit. Operis huius tres partes sunt, in quarum I. de fundis, II. de colonis, III. de urbariali instituto agitur; quarum singula in sua capita, haec in sectiones, haec in articulos, hi denique in paragraphos subdividuntur. Brevis materiarum conspectus eo redit. Pars I. de constitutivo tam intraquam extravillano, terris arabilibus, et pratis, seu falcastris; de pascuo, de fundis extirpatitiis, remanentibus, desertis, curialibus, in hypothecatis, inscriptis, emptis, metalli controversiae aut compromisso obnoxiis, de ceteris cunctis fundorum speciebus etc. Pars II. de colonis, jobbasyonatu, iudicibus, scultetis etc. de participatione iurium dominalium colonis urbarialiter concessa, de ollis crematoriis, de beneficiis colonorum, de nona, jure montano, decima; censibus, ceterisque praestationibus et datis, robottis item, et venatione urbariali etc. Pars III. de urbariis, eorundem differentia, de basi et systemate ejectionis constitutivi sessionalis, atque praestationum, servitutumque urbarialium, de conscriptione, classificatione, dimensione geometrica etc. de urbarialibus investigationibus — instructionibus, instrumentis, contractibus — et processibus urbarialibus, de dato et terminis b. resolutionum regiarum super regulatione urbariali quoad jurisdictiones sigillative emanatarum etc.

Ex hoc brevibus attacto conspectu videre est et vastitatem et necessitatem operis urbarialis; idque dicere sufficiat, opus, quod basin correlationum inter dominos terrestres, et subditos urbariales rite determinat, quod-

ve hucadusque nemo in sua integritate iuris publici fecerat; merito, et utilitate sua, velut primum in suo genere, communem reportaturum approbationem.

Editionem proinde operis huius urbarialis in nitida carta, octavo maiori, et novo caractere jam suscipiens, cunctos, quibus ea cordi esse potest, ad subscriptionem in via praenumerationis perhumaniter invitandos esse duxi eo addito, pretium unius exemplaris, quod tribus partibus constat, praenumerationale cum duodecim fl. V. V. penes cunctos in monarchia, praesertim in regno Hungariae dd. bibliopolas eatenus hisce condecenter requisitos, aut in locis, ubi horum defectus est, modo et occasione pro locorum adjunctis quam maxime opportuna — Viennae autem, apud me, vel etiam apud tit. d. Agentem aulicum Mathiam Gyurkovits Schausergasse Nro. 9, usque finem febr. 1817 velut cessantis ubique locorum praenumerationis terminum, deponi posse, submissisque per dictos dd. bibliopolas V. annam tempestive pecuniis, designato etiam in subsidium et comissionem eatenus bibliopolio d. Geisteringer am Kohlmarkt, opus, una cum perfecto indice, cujus impressio mense Martio 1817 terminabitur, circiter 42 — 46 phylarum, in signum authenticae originalis praevia impressione meorum insignium provisum, respectivis dd. praenumerantibus per concertantes dd. bibliopolas, pro data aut accepta invitatione consignabitur. Evoluta praenumerationis termino pretium unius exemplaris erit altius.

Viennae die 21. 8bris 1816.

Carolus Pauly,

ad excoelsam Cancellariam r. h. a.
Concipista aulicus.

Habitat in Mülkerhof Nro. 111.